

Effekten af rygestoptilbud i Danmark

Forfattere: NT Kjaer, T Ewald, M Rasmussen, HH Juhl, H Mosbech, KR Olsen

Tidsskrift: Preventive Medicine 45 (2007) 12-14

Original titel: The effectiveness of nationally implemented smoking interventions in Denmark

Introduktion

Formålet med studiet var at præsentere effektiviteten af standardiserede rygestopkurser implementeret på nationalt niveau på hospitaler, apoteker, i amter m.m., samt at identificere faktorer af betydning for røgfrihed et år efter rygeophør.

Metode

Data blev indsamlet i perioden januar 2001 til marts 2002. I løbet af perioden tilmeldte 101 rygestopenheder sig og stort set alle udbød standardiserede gruppe- og/eller individuelle rygestopkurser. Kurserne blev afholdt af sygeplejersker, jordemødre eller apotekspersonale, som havde deltaget i et 3-dages kursus i rygestopvejledning.

2751 rygere (76%) deltog i et gruppekursus og 765 (21%) i et individuelt forløb. I starten af kurset udfyldte alle deltagere et basisskema med socioøkonomiske oplysninger og ryge-historie. Ved hver mødegang blev kulilte-koncentrationen i deltagernes udåndingsluft målt. Al opfølgning foregik ud fra standard-opfølgningsskemaer, enten ved opringning eller via brev 6 og/eller 12 måneder efter rygeophøret.

Resultater

I alt 101 rygestopenheder blev inkluderet i studiet, hvoraf 62 var apoteker, 24 var hospitalsafdelinger, 7 var amter og 8 var andre enheder (praktiserende læge, arbejdspladser, skoler). Hospitalerne registrerede 1395 deltagere (38%), apotekerne registrerede 1199 deltagere (33%), amterne registrerede 963 deltagere (27%) og

andre enheder registrerede 71 deltagere (2%). I alt 3628 personer blev registreret i databasen og 2686 (74%) af dem deltog i mindst 75% af et rygestopkursus. 55 % af deltagerne deltog i opfølgning 6 måneder efter rygeophør og efter 12 måneder deltog 52%.

Under antagelse af at deltagere uden opfølgning var begyndt at ryge igen, var hhv. 18 og 16 % af alle deltagerne fortsat røgfri efter 6 og 12 mdr. Tallene lå på hhv. 23 og 19% for de deltagere som havde deltaget i mindst 75% af rygestopkurset. Ud af de deltagere som havde deltaget i opfølgningen, var hhv. 34 og 30% fortsat røgfri efter 6 og 12 mdr.

Fem faktorer viste sig at have betydning for deltagernes røgfrihed. Det viste sig, at mænd, ældre deltagere, deltagere med lav nikotinafhængighed, deltagere som havde været gennem et gruppekursus og deltagere på apoteker havde større sandsynlighed for at være røgfri et år efter rygestopophør.

Diskussion

Studiet viste, at det var muligt at implementere rygestopaktiviteter på nationalt niveau.

En tidligere udgivet videnskabelig gennemgang af viden om rygestopkurser på individ- og gruppeniveau har vist, at hhv. 17 og 14% var røgfri efter 5 måneder. Resultaterne i dette studie på hhv. 18 og 16% efter 6 og 12 mdr. er formentlig undervurderede, da det antages at alle deltagere uden opfølgning ryger. Der ser ikke ud til, at være forskel på de deltagere, der deltog i opfølgningen i forhold til dem, der ikke blev lavet opfølgning på.

Studiets styrker er det store antal deltagere i undersøgelsen, samt det faktum at rygestopkurserne blev gennemført i det virkelige liv. Derimod er de lave opfølgingsprocenter og manglen på en gruppe at sammenligne med svagheder. Faktorerne af betydning for fortsat røgfrihed efter 1 år bør tolkes med forsigtighed, på grund af den lave opfølgingsprocent. Lignende resultater er dog blevet fundet før.

Sammenlignes rygestopkurserne i dette studie med en kontrolgruppe fra et andet studie med stort set samme alder og rygebaggrund, ser det ud til, at rygestopkurserne i denne undersøgelse fordobler chancen for røgfrihed.

Konklusion

Opfølgningen af 3628 danskere viste, at det var muligt at implementere ensartede rygestopkurser på nationalt niveau og opnå samme rygestoprater, som tidligere opnået i randomiserede kliniske forsøg.